जीवस्तुईश्वरेणउपस्थापितंवर्तमानंदेहंपश्यति नतुपूर्वमपरंचेत्याहुः यथेति अज्ञः अविद्योपाधिर्जीवस्तु व्यक्तमेवप्राचीनकर्माभिव्यक्तंवर्तमान मेवदेहाद्युपास्ते अहमितिमन्यते पूर्वमपरंवानवेद अत्रहेतुः नष्टाजन्मनास्मृतिर्यस्य अत्रदृष्टांतः तमसानिद्रयायुक्तोयथास्वमेऽभिव्यक्तमेवदेहा द्युपास्ते नतुजाग्रद्देहादिपूर्वस्वप्नादिगतंवातद्वदित्यर्थः ॥ ४९॥ एवंभूतस्यजीवस्यसंसारंप्रपंचयति पंचभिःश्लोकैः पंचभिः कर्मेंद्रियैः स्वार्थानु पादानादीन् पंचशब्दादीन्वेद पंचभिर्ज्ञानेंद्रियैः षोडशेनमनसासहसप्तदशः षोडशोपाध्यंतर्गतोऽपिस्वयंत्वेकएव सर्वेंद्रियविषयप्रतिसंधानात् त्री न्ज्ञानकर्मेंद्रियमनोविषयान्प्राप्नोति ॥ ५० ॥ तदेतल्लिंगशरीरंशक्तित्रयंगुणत्रयकार्यं महदनादि पुंसिजीवेअन्वनुसंसृतिंधत्ते ॥ ५१ ॥ नेच्छन्

यथाऽज्ञस्तमसायुक्तउपास्तेव्यक्तमेवहि॥ नवेदपूर्वमपरंनष्टजन्मास्मृतिस्तथा॥ ४९ ॥पंचभिःकुरुतेस्वार्था न्पंचवेदाथपंचभिः॥ एकस्तुषोडशेनत्रीन्स्वयंसप्तदशोऽश्नुते॥ ५० ॥तदेतत्षोडशकलंलिंगंशक्तित्रयंमह त्॥ धत्तेऽनुसंसृतिंपुंसिहर्षशोकभयार्तिदाम्॥ ५१ ॥ देह्यज्ञोजितषड्वर्गोनेच्छन्कर्माणिकार्यते॥ कोशका रइवात्मानंकर्मणाच्छाद्यमुह्यति॥ ५२॥ नहिकश्चित्क्षणमपिजातुतिष्ठत्यकर्मकृत् ॥ कार्यतेह्यवशःकर्मगु णैःस्वाभाविकैर्बलात्॥ ५३॥ लब्ध्वानिमित्तमव्यक्तंव्यक्ताव्यक्तंभवत्युत॥ यथायोनियथाबीजंस्वभावेनब लीयसा॥ ५४ ॥एषप्रकृतिसंगेनपुरुषस्यविपर्ययः॥ आसीत्सएवनचिरादीशसंगाद्विलीयते॥ ५५ ॥ अ यंहिश्रुतसंपन्नःशीलवृत्तगुणालयः॥ धृतव्रतोमृदुर्दांतःसत्यवान्मंत्रविच्छुचिः॥ ५६ ॥

अनिच्छन्नपिअनेनैवकर्माणिकार्यतेकोशकारः कीटविशेषः मुह्यतिनिर्गमोपायंनजानाति ॥ ५२ ॥ कार्यतइत्यत्रानुभवंप्रमाणयति नहीति गुणैर्गुणकार्यरागादिभिः स्वाभाविकैः पूर्वकर्मसंस्कारोद्भूतैः ॥ ५३ ॥ कर्मवशेनचतदनुरूपोदेहोभवतीत्याह लब्ध्वेति अव्यक्तमदृष्टंनिमित्तंल ब्ध्वाव्यक्ताव्यक्तंतदनुरूपंस्थूलंसूक्ष्मंचशरीरंभवति यथायोनिमातृसदृशंयथाबीजंपितृसदृशं स्वभावोवासना शुक्रशोणितयोरेकत्वेपिकर्मवास नयामातृपितृसदृशोदेहोभवतीत्यर्थः ॥ ५४ ॥ संसारचक्रमुपसंहरंतोमुक्तिप्रकारमाहुः एषइति ईशसंगात्परमेश्वरभजनात् ॥ ५५ ॥ तदेवंसा मान्यतोधर्मादिनिर्णयमुक्त्वाप्रस्तुतस्याजामिलस्याधर्मप्रपंचयंतोदंड्यत्वमाहुः अयंहीति यावदध्यायसमाप्ति तत्रद्वाभ्याम् तत्पूर्ववृत्तांतानुवादोऽ न्यायातिरेकप्रदर्शनार्थः शीलंसुस्वभावः वृत्तंसदाचारः गुणाः क्षमादयः तेषामालयः ॥ ५६ ॥